

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 111/2020 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om läroavtalsutbildning för personer med intellektuell funktionsnedsättning

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 111/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Merja Mäkisalo-Ropponen /sd m.fl.:

Hur tänker regeringen stärka möjligheten till läroavtalsutbildning för personer med intellektuell funktionsnedsättning och

hur tänker regeringen agera för att antalet arbetstränare ska kunna utökas och revidera lagen så att studier genom läroavtal i framtiden ska kunna bedrivas med arbetsveckor om 18 timmar?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Inom yrkesutbildning utarbetas en personlig utvecklingsplan för kunnandet (PUK) för varje studerande. Välfungerande, studentorienterad och dokumenterad personlig anpassning lägger grunden för att de studerande ska få den undervisning, handledning och annan stödverksamhet de behöver med tanke på vars och ens mål, förutsättningar och livssituation. I samband med att den personliga utvecklingsplanen för kunnandet görs upp och uppdateras, försäkrar man sig tillsammans med studeranden, utbildningsanordnaren och i den utsträckning som krävs också med arbetsgivaren och andra samarbetspartner att studierna genomförs på sätt och i lärmiljöer som är ändamålsenliga med tanke på de studerande och arbetslivet.

Utgående från den studerandes kompetensbehov planeras och genomförs förvärvandet av kunnande vid behov genom utbildning på arbetsplatsen, det vill säga läroavtalsutbildning eller utbildning genom utbildningsavtal. I regel planeras förvärvandet av kunnande individuellt för varje studerande och med hänsyn till vilken lärmiljö som är lämpligast för var och en. Detta inkluderar läroavtalsutbildning, och studerande med intellektuell funktionsnedsättning utgör inget undantag till denna regel. Möjligheterna för dessa studerande att delta i läroavtalsutbildning baserar sig enligt samma villkor som för alla studerande inom yrkesutbildning på det kompetensbehov och den lämpligaste lärmiljö som fastställs i studerandens personliga plan för utveckling av kunnandet. Möjligheten till läroavtalsutbildning bedöms alltså individuellt för varje studerande. Det är utbildningsanordnarens uppgift att vid planering av läroavtalsutbildningen se till att studeranden har tillräckliga färdigheter och förutsättningar för sådant förvärvande av kunnande som huvudsakligen sker på en arbetsplats genom praktiska arbetsuppgifter. Utbildningsanordnaren ska dessutom se till att arbetsplatsen uppfyller kraven i lagstiftningen på det som krävs av läroavtalsutbildning, exempelvis i fråga om arbetsredskap, arbetsuppgifter som möjliggör förvärvande av kunskap och en arbetsplatshandledare för den studerande. Möjligheten till läroavtalsutbildning avgörs för alla yrkesstuderande, inklusive studerande med intellektuell funktionsnedsättning, av

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 111/2020 rd

den studerandes kompetensbehov, färdigheter och förutsättningar, liksom även av förutsättningarna på arbetsplatsen.

En viktig utgångspunkt för läroavtalsutbildning är att genom praktiska arbetsuppgifter skaffa sådan kompetens som krävs i examensgrunderna, och det i enlighet med målen i varje studerandes personliga utvecklingsplan för kunnande. Inom läroavtalsutbildning ska veckoarbetstiden i genomsnitt vara minst 25 timmar, vilket motsvarar definitionen av studier på heltid enligt lagen om studiestöd. De studerande med intellektuell funktionsnedsättning som exempelvis orkar med studier på heltid, klarar i regel också av en arbetstid på minst 25 timmar i genomsnitt inom läroavtalsutbildningen.

De som får invalidpension får vid sidan om pensionen tjäna minst upp till garantipensionsbeloppet. Om inkomstgränsen överskrids, blir pensionen vilande och utbetalningen uteblir alltså. Pensionstagaren förlorar emellertid inte sin pensionsrätt. Om pensionen däremot förblir vilande oavbrutet i över två år, upphör pensionsrätten. Vid social- och hälsovårdsministeriet bereds ett projekt enligt regeringsprogrammet, där en linjär modell för partiell invalid- och sjukpension planeras. I modellen anpassas partiell invalid- eller sjukpension till inkomster så att pensionen, om inkomsten överskrider inkomstgränsen, minskar gradvis, det vill säga linjärt. Modellen skulle också påverka sammanjämkningen av full invalid- eller sjukpension med inkomster så att pensionen inte helt uteblir om inkomsterna överskrider inkomstgränsen. Lagändringarna kan träda i kraft tidigast från och med början av 2023.

I enlighet med statsminister Marins regeringsprogram genomförs ett program för arbetsförmåga bland partiellt arbetsföra i syfte att hjälpa dem att finna sysselsättning. Som ett led i programmet inleds försöksprojekt för att ta i bruk verkningsfulla tjänster och verksamhetsmodeller. Programmet för arbetsförmåga syftar till att underlätta sysselsättning bland partiellt arbetsföra, förbygga långvarig arbetslöshet och arbetsoförmåga och förbättra delaktigheten i arbetslivet bland personer med svag ställning på arbetsmarknaden.

Programmet förverkligas i samarbete mellan social- och hälsovårdsministeriet (SHM) och arbets- och näringsministeriet (ANM). ANM bär huvudansvaret för programmet. Vid SHM genomförs programmet inom ramen för projekt som beviljas statsunderstöd. Bland annat är det tänkt att statsunderstöd ska beviljas projekt för utökad tillämpning av arbetsträning som sysselsättningsstöd för personer med partiell arbetsförmåga. Personer med intellektuell funktionsnedsättning är en betydande grupp vars sysselsättningsgrad är avsedd att främjas på detta sätt. I projekt som ges statsunderstöd kartläggs också faktorer som främjar eller hindrar sysselsättning av personer med partiell arbetsförmåga, och på så sätt inhämtas information om eventuella behov av revidering av lagstiftningen.

Helsingfors 15.4.2020

Social- och hälsovårdsminister Aino-Kaisa Pekonen